

BUITEN

10^e JAARGANG N°. 20

ZATERDAG 13 MEI 1916.

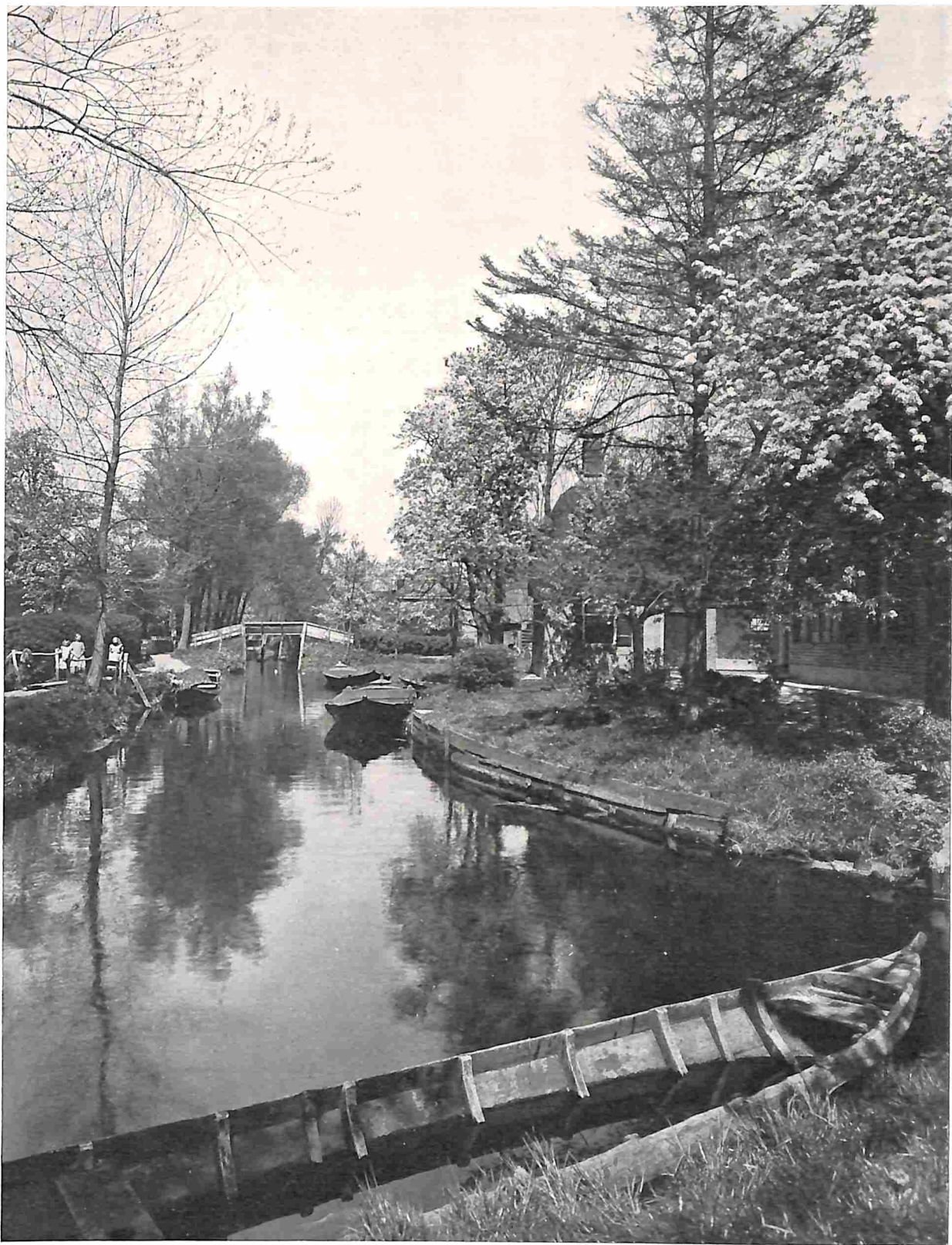

Foto C. Steenberg.

BLOESEMPRACHT TE GIETHOORN.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

BLOESEMPRACHT TE GIETHOORN. ILLUSTRATIE.	BLZ. 229
TERUG UIT HET RIJK DER DOODEN. UIT HET FRANSCH	
VAN GASTON LEROUX (20)	230
TURKSCH SPEEKWOORDEN, DOOR G.	231
DE VOORLAATSTE REIS VAN DE „TUBANTIA”, (SLOT),	
DOOR A. STEWART, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 232—235
ZONDAGSCHOOLJUFFROUW, DOOR W. V. L.	BLZ. 234
SOESTER-MOLEN, (GEDICHT), DOOR JAN J. ZEILDENTHUIS	235
MEEZEN, DOOR R. TEPE. GEÏLLUSTREERD	BLZ. 236—237
HET VERVROEGEN VAN BLOEMEN, DOOR M.	BLZ. 237
ALS DE KERSEN BLOEIEN. . . . ., DOOR TOM SCHILPEROORT,	
GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 238—239
REUZENZONNEBLOEM, DOOR G.	BLZ. 239
DE BLAUWE MUUR, UIT HET ENGELSCHE VAN RICHARD	
WASHBURN CHILD (41, SLOT)	239
BLOEIENDE APPELBOOMGAARD. ILLUSTRATIE	240

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken betoefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Ajzonderlijke Nummers kos'en 8 dagen na de verschijning 15 cts., daarna wordt de prijs 25 cts.

TERUG UIT HET RIJK DER DOODEN

Uit het Fransch van GASTON LEROUX.

(20)

TOEN zij bij het huisje aan den oever van het water waren gekomen, was Fanny verbaasd de ramen van het salon verlicht te zien, de deur van de villa open te vinden en op den drempel de oude dienstbode al klagende aan te treffen. Wat verder, in de schaduw, stonden rijtuigen. De oude dienstbode herkende mevrouw de la Bossière en zei dadelijk:

„O, Mevrouw!... is u meneer niet tegengekomen?... Ik wilde zoo graag, dat hij van zijn kantoor kwam!... Zeker wel een twintigtal menschen zijn bezig, die arme mevrouw Martha te kwellen!... 't Zijn Parijsche journalisten, die haar vragen naar dingen... naar dingen...”

„Stil”, riep de kleine Darbois, „ik ben verloren! collega's van me!... Zeg vooral niet wie u is, Mevrouw, want zij zouden u zoo aan 't spreken krijgen, dat u zich zelf niet meer herkennen zou. Zijn zij er allang?”

„Misschien tien minuten, ik wilde ze niet toelaten. Maar ze zijn me onder de vingers doorgelopen! Een heeft me omhelsd... Wat 'n gespuis is 't!...”

Toen Fanny vernam, dat een twintigtal journalisten bij Martha vereenigd zaten, was zij even terneergeslagen als de kleine Darbois, maar om andere reden. Zij volgde den reporter, die beslist 't salon binnenstapte, na voor den vorm tweemaal zachtjes te hebben geklopt. Zij zagen de journalisten, sommigen zittende, anderen om Martha heen staande, terwijl ze als schooljongens hun aantekeningen maakten; mevrouw Saint-Firmin, tegen den schoorsteenmantel geleund, dicteerde hun zinnen als:

„Zeg vooral, dat toen juffrouw Hélier bij mij gekomen is, zij mij lijdende, en heel zwak heeft aangetroffen; mijn hoofd deed pijn van alle nare nachtmerries, die mij de laatste maanden gekweld hadden als een gevolg van mijn slechte gezondheid. Als zij mij bijvoorbeeld vandaag had opgezocht, zou zij mij in veel beteren toestand en heel helder hebben gevonden, terwijl ik nu geen waarde hecht aan de ziekelijke gedachten van mijn hersens, maar juffrouw Hélier, die ik ten onrechte deelgenoot van mijn lijden maakte, is, als ik 't mag zeggen veel zieker dan ik! Zij ziet overal iets bovennatuurlijks en heeft aan mijn gesprekken misschien,

zonder 't zelf te merken, een vorm gegeven, die misleidend is. Ik zou visioenen gehad hebben, wat zij visioenen noemt, of beter gezegd verschijningen gehad hebben... maar geloof me, ik zelf heb ze nooit anders dan voor droomen gehouden...”

„Pardon, Mevrouw”, viel haar de kleine Darbois in de rede, „maar heeft u niet gezegd, dat het lijk van meneer André de la Bossière in een koffer was?...”

Martha scheen verwonderd en een beetje uit 't veld geslagen door 't onverwachte van die vraag; toch antwoordde zij bijna dadelijk:

„Dat heb ik gezegd, maar ik had ook wel wat anders kunnen zeggen... Er was pas een lijk in een koffer gevonden, er werd in de couranten over geschreven... dokter Moutier vertelde ons van den koffer van Gouffé... dat alles had indruk op mij gemaakt... ik herhaal u, meneer, dat die zaken geheel onbelangrijk zijn en ik de eerste ben, die er om lach... Dat is nu de geheele geschiedenis van mijn visioenen, heeren. Ik heb u niets meer te zeggen, ik ben wat vermoeid en vraag dus uw toestemming om heen te gaan...”

„Niet vóór wij u bedankt hebben, Mevrouw”, begon één der journalisten galant te zeggen... maar een ander trok hem al aan zijn mouw! „Laten wij maken, dat wij weg komen!... Wij hebben geen minuut te verliezen, als wij den trein nog willen halen...”

In een oogwenk was het salon leeg. Ook de kleine Darbois ging er van door, na haastig afscheid van Mevrouw de la Bossière genomen te hebben.

„Nu”, verweet zij hem... „wat heb ik u gezegd? Die arme Mevrouw Saint-Firmin begint zich zelve te kennen”.

„Ja, ja, 't is wel jammer!...”

„De geheele geschiedenis is te wijten aan de krankzinnige juffrouw Hélier, vertel dat maar!”

„U kunt op me rekenen!”

Hij zette 't op een loopen en liet haar alleen met mevrouw Saint-Firmin. Fanny was bleek van vreugde.

XXVIII. FANNY'S VREUGDE IS NIET VAN LANGEN DUUR.

Mevrouw de la Bossière liep met uitgestoken handen op mevrouw Saint-Firmin toe, maar zij had dit kunnen laten. Want mevrouw Saint-Firmin zag het niet, of deed, alsof zij het niet zag. Zij had een buitengewoon afwezigen blik en scheen niets van het haar omringende op te merken. In welke onbekende regionen staarde die blik? Wie zou 't kunnen zeggen?

„Daar is zij weer in geestvervoering geraakt”, zeide Fanny bij zich zelve, „gelukkig, dat die haar niet te pakken had, toen de journalisten er waren! Ik wilde haar nog wel gelukwenschen, dat zij zoo verstandig was geworden”.

Zij ging zitten, vastbesloten om geduldig te wachten, tot Mevrouw Saint-Firmin haar tegenwoordigheid wel zou willen opmerken. Maar toen zij opnieuw haar oogen op Martha richtte, ontdekte Fanny, met welk een buitengewone strengheid Martha haar fixeerde.

't Was alsof zij een schok kreeg en een gevoel van beklemming deed haar weer op haar stoel plaats nemen.

„Waarom kijkt u mij zoo aan?” vroeg zij ten slotte.

Eerst kreeg zij heelemaal geen antwoord, 't was alsof die vraag eenigen tijd noodig had om tot haar door te dringen.

Eindelijk begonnen haar lippen te bewegen en de enkele doffe woorden die haar ontsnapten, brachten Mevrouw de la Bossière in onbeschrijflijke verwarring.

„Waarom ik u zoo aankijk?... Omdat u de oorzaak van alles is! Omdat hij hem terwille van u gedood heeft! André heeft mij zes dagen geleden bij zijn laatste bezoek alles verteld! Hij wilde niet dat ik voortging met langer mijn man te verdenken... Jacques de la Bossière heeft Kains bloed in zijn aderen! Maar u heeft hem opgehitst! Ga weg!... Ga weg!... Ga dan toch weg! Pas toch op dat de kinderen niets overkomt!... Ik heb juffrouw Hélier gezien!...”

Bij deze naam kwam Fanny weer tot zich zelf...

„Zij heeft u al die gruwelijke gedachten ingeblazen! Zij wil zich wreken omdat ik haar weggejaagd heb! O, Martha, Martha, mijn kleine Martha, kom tot bezinning, wees toch verstandig, ben jij het wel, die zóó tot mij spreekt! Jij, die in ons zulke goede vrienden hebt gevonden! Denk toch eens wat zou kunnen gebeuren, als iemand je zulke afschuwelijkheden zou hooren herhalen! 't Is ontzettend!...”

Fanny zonk met 't gezicht tusschen haar handen op een stoel ineen en was werkelijk ten prooi aan de grootste, innigste wanhoop!

Mevrouw Saint-Firmin scheen er echter in 't geheel niet door ontroerd. Zij liep op Fanny toe met de gebaren van een geest, die haar niet meer verlieten, zij gleed van haar plaats alsof zij geen gewicht meer op aarde bezat en lag haar doorschijnende hand op haar schouder:

„Kalmeer”, zeide zij tegen haar, „niemand zal ooit iets hiervan vernemen. Ik heb niets van dit alles aan juffrouw Hélier verteld en zij komt 't ook niet te hooren... Alleen moet u haar weer bij de kinderen terugnemen!... dat is de wil van den doode!... U heeft gezien hoe voorzichtig ik me tegen de journalisten heb uitgedrukt... De doode wil niet, dat men achter de waarheid komt!... met 't oog op de kinderen!... André zal u weldra zijn laatste wenschen kenbaar maken... want hij heeft genoeg geleden. Zelfs na zijn dood, en hij zal weldra van de aarde bevrijd worden,

waar zijn geest geketend bleef. . . . en ik zal hem niet meer zien, hier beneden tenminste niet! Ga nu heen, Mevrouw! Ik zal u laten weten, wat hij tegen me gezegd heeft. . . . Ik verwacht hem dezen nacht. . . . denk eens, dat ik hem in geen zes dagen gezien heb en als hij verneemt dat u er is, zal hij stellig niet komen! . . . .

Fanny keek haar aan! O, als ze maar gedurfd had, hoe zou ze dan haar handen geknepen hebben in dat magere halsje! Zij zou niet hard hebben behoeven te drukken. . . . de laatste adem zou haar ontsnappen, een heel zacht zuchtje en aan alles was een einde gekomen, en nooit zou dat bleeke mondje zulke verschrikkelijke woorden meer doen hooren. . . .

O, wat ging er in die arme hoofden van haar en juffrouw Hélier om! Wat hadden zij allemaal bedacht! Hoe zou Fanny erom hebben moeten lachen als juist niet alles *wat zij bedacht hadden, waar was geweest!* . . . .

Mevrouw de la Bossière bette haar ontstoken oogleden met haar fijn batisten zakdoekje. . . .

„Arme Martha, je doet me leed o, zo'n leed! Je bent zieker dan ooit! . . . . Ik kom morgen naar je kijken! . . . .”

„Dat hoeft niet! . . . . Ik wil niet, dat u komt. . . . ik wil u niet meer zien tenminste als dit niet absoluut noodzakelijk is en de doode 't mij niet beveelt! . . . . Ik voel best, dat u me verafschuwt! En ik haat u, dat is volstrekt niet christelijk, maar ik kan niet vergeten, nietwaar, dat Jacques hem terwille van u gedood heeft! Ontken het niet! . . . . Hij heeft het me gezegd. . . . u wilde slotvrouwe van de Rozengarde worden!”

„U wilde het juist worden”, barstte Fanny uit, „en omdat u 't niet geworden bent, is u krankzinnig geworden”.

Zij keerde zich om, ten einde te zien welk een uitwerking deze uitval op haar had, maar zij bevond zich tegenover een gezicht, waarin de oogen zonder uitdrukking als naar verre dreven schenen te staren.

„André weet wel, dat ik alleen aan hem heb gedacht”, zeide dat gelaat met een droomstem. Terwijl zij dit sprak scheen zij André te zien en nog klonk in haar stem een zachte toon, die tegelijkertijd van oneindig smart getuigde, toen zij Fanny deze woorden nog toevoegde, welke haar als aan den grond genageld deden staan:

„O, Mevrouw, waarom heeft hij hem bij den kruisweg van Fresnaie gedood? . . . .”

XXXIX. BIJ DEN EINDPAAL DES LEVENS.

Jacques liet zijn geweer tusschen de kier van een muurkast glijden, deed deze op slot en stak de sleutel in zijn zak.

Nu was hij bijna zeker, dat niemand hem zijn geweer ontstelen kon en hij wist nu, waar 't te vinden was, als hij het soms toevallig nodig mocht hebben. Hij deed bovendien sedert eenigen tijd de deuren zooveel mogelijk achter zich dicht en zijn zakken waren vol sleutels.

In den toestand waarin hij zich bevond, leek hem dit voorzigtiger toe en 't maakte dat hij zich niet zoo angstig meer voelde, als de avond viel.

Hij was op zijn hoede, dat wil zeggen, hij had zich zelf beloofd niet meer te zullen schrikken, als een stoel viel of een gordijn bewoog.

De goede zorgen en de nuchtere redeneeringen van den braven dokter uit Juvisy hadden hem veel goed gedaan en al was hij er nog niet ten volle van verzekerd, dat *hij niet dood was geweest*, hij was tenminste toch overtuigd geworden, dat het niet zo'n buitengewoon geval was geweest, als Jaloux en Moutier beweerd hadden en dat 't heel wel mogelijk was, dat hij van 't zich ophouden bij den eindpaal zijns levens de herinnering als van een akelige nachtmerrie had overgehouden. Maar 't kan nooit kwaad, voorzorgsmaatregelen te nemen en nu hij 't evenwicht van zijn vermogens had terug gekregen, liet hij niet na te doen wat tot zijn zielsrust kon meewerken, die nog steeds geschokt was.

Hij paste bijvoorbeeld wel op, dat de verschijningen, die hij zoo duidelijk tijdens zijn dood-zijn had aanschouwd, hem niet meer bij zijn leven voor oogen traden om hem te bewijzen, dat zij geen hersenschimmen waren geweest. Vooral gelukte het hem zich voor *èèn geest* te hoeden, *één*, die hem 't meest van allen kwelde!

O, aan dien dacht hij zonder ophouden, zelfs al voelde hij, dat hij niet om hem heensloop. . . . Maar hij had hem nu te pakken, heusch hoor, hij had hem te pakken!

God, ja, op 'n avond, nu zes dagen geleden was 't gebeurd. Hij mocht voor 't eerst weer opstaan na de vreeselijke gebeurtenis; de dokter uit Juvisy had verzekerd, dat alles naar wensch ging en Jacques nu wel honderd jaar oud kon worden! (De dokter had werkelijk in ernst van honderd jaar gesproken, tenminste als hij de geesten uit zijn brein joeg, anders zouden de geesten hem in hun macht krijgen en hem voorgoed meevoeren in den dood, dan in den werkelijken dood, waaruit niemand ooit terugkeert! . . . . Jacques had hem moeten beloven nu verstandig te zullen zijn en geen malle ideeën meer in zijn hoofd te halen). Op dien avond dus, zes dagen geleden, was hij in een gemakkelijke stoel naar een kamertje gerold, dat Fanny voor kleedkamer gebruikte.

Niemand had zich met hem bemoeid, want zij waren allemaal bezig om zijn kamer zoo vlug mogelijk een beurt te geven.

Door dit vertrekje kwam men in de kinderkamer en 't was juist hier in dit kleine kamertje, dat het „ongeluk” gebeurd was.

Hier had hij in de tafellade naar den revolver gezocht op den

avond van 't ongeluk, toen zijn hoofd zoo zonderling in de war was geraakt door het gerammel van een ketting. . . . 't Was zeer natuurlijk, dat toen Jacques het vertrek en de tafel terugzag, hij zich in herinnering bracht, *wat hij op 't oogenblik van het ongeluk zich verbeeld had*. . . . namelijk dat de geest plotseling voor hem stond en den revolver op hem afschoot! . . . . Waarom had hij zich dit verbeeld, terwijl 't voorgevallene zoo doodeenvoudig door een ongeluk kon worden verklaard? Waarom moest er steeds een geest bij te pas komen? God nog toe, dacht hij, *omdat hij hem gezien had!* Met eigen oogen had gezien!

Was 't een hallucinatie geweest? Misschien wel! Zeker, hij was te verstandig nu hij onder behandeling was van dien besten dokter uit Juvisy om dezen verdriet te doen en niet te willen gelooven, dat hij 't slachtoffer van een hallucinatie was geweest.

Ondertusschen moest hij zich nog eens bekennen, dat die hallucinaties al even verschrikkelijk als de werkelijkheid waren. En als die hallucinaties je op den koop toe nog den dood kunnen aandoen, dan zou ik wel eens willen weten, vroeg Jacques zich af, wat werkelijke geesten nog meer bij machte zijn te verrichten! . . . .

Op het zelfde oogenblik, dat hij zich dit afvroeg, voelde hij *dat de geest teruggekomen was!* . . . .

't Was waar, hij vergiste zich niet, de geest stond achter hem. . . . boog zich bijna over zijn stoel heen. . . . Jacques zag zijn doodsbleeke, wazige gedaante in den spiegel.

Maar de geest meende dat Jacques, die onbewegelijk bleef zitten, hem niet zag! . . . .

't Was André wel, met die ellendige wond aan zijn slaap! . . . .

O, hoe zou Jacques vroeger opgesprongen zijn! Wat zou hij geschreeuwd hebben! Maar hij was door ondervinding wijs geworden en had zijn zintuigen weer in zijn macht, daarom beheerschte hij zijn vrees en bleef hij kalm. . . .

Misschien was die geestverschijning ook niets anders dan een hallucinatie? Dat moest hij niet vergeten en die verstandige gedachte schonk Jacques de kracht naar de verschijning te kijken, terwijl hij veinsde het niet te doen en hem op die wijze te misleiden! . . . .

Want Jacques was ditmaal vastbesloten, zich van hem te ontdoen. . . .

Geest of hallucinatie, hij zou doodeenvoudig probeeren hem tusschen deze vier muren op te sluiten! . . . . André, nog steeds leunend op den rug van zijn stoel, bewoog zich niet en ook Jacques bleef onbewegelijk zitten. . . . Jacques deed alsof hij een krant las, die op zijn knieën lag. . . .

Een kaarsje op tafel verlichtte flauw deze pantomime. . . .

Jacques overlegde bij zich zelf dat de deur achter den geest, welke toegang gaf tot de kamer, waarmee ze bezig waren, gesloten was, de sleutel was in het slot blijven steken, maar aan den kant van de kamer. . . . zijn eerste werk zou zijn, zoodra hij eenmaal eruit was, om dien sleutel tweemaal om te draaien! . . . . hij moest zien zoo vlug mogelijk door de deur van de kinderkamer te komen. De geest, op die wijze verrast, zou dan geen tijd hebben van zijn plaats te komen. . . .

Als hij een goeden aanloop nam, kon Jacques in twee sprongen buiten de kamer zijn door de deur, die half aanstond. . . . Wanneer hij daar goed en wel dus was, zou hij haar voor den neus van den geest dichtslaan en wat dan? wel, de peresprit van André zou daar voor immer opgesloten blijven. . . . en zou hem nooit meer komen kwellen! . . . .

't Was wel jammer voor het toiletkamertje! Dat zou voortaan een verboden plaats worden, 't was ook jammer van Fanny's japonnen. Dan moest ze maar andere bestellen! . . . .

Nadat Jacques alles gewikt en gewogen had, leek hem de uitvoering gemakkelijk werk toe. 't Moest hem alleen niet aan kracht ontbreken, dat was alles!

Op 't oogenblik, dat de geest hem zoogenaamd over zijn krant in slaap gevallen waande (Jacques veinsde zijn oogen te sluiten) nam hij een sprong, was in een oogwenk buiten de kamer en klets, de deur werd op slot gedaan! . . . .

De sleutel omgedraaid, en Jacques voelde zich heerlijk opgelucht, hij had vleugels aan, snelde de gang in, kwam in zijn kamer terug, vloog naar de deur van de toiletkamer en draaide tweemaal den sleutel om! . . . . Dit keer was hij erin, was hij er stellig in! O, de geest zat goed gevangen! was in den val gelokt! Hij zou er niet meer uitkomen!

De bedienden waren ondertusschen om Jacques komen staan, die hun vroolijk toelachte. . . . Fanny was ook verschenen, had de lastige menschen weggestuurd, waarna Jacques haar van alles in enkele duidelijke, opgetogen zinnen een verklaring had gegeven. . . .

Fanny was om de waarheid te zeggen, veel te ernstig voor haar leeftijd! Fanny had niet gelachen, ofschoon hij het voorzichtig genoeg tegen haar zeide: ik ben hem kwijt geraakt, *of 't nu een geest of een hallucinatie geweest moge zijn*. Desniettemin had Fanny hem beloofd nooit een van die beide deuren te zullen openen, op voorwaarde dat hij beloofde, nooit meer die hallucinatie te zullen hebben! . . . . En hij had woord gehouden! . . . .

(Wordt vervolgd).

TURKSCH SPEEKWOORDEN.

- Vrienden zijn meer waard dan bloedverwanten.
- Al is uw vijand maar zoo groot als een mug, denk hem u steeds zoo groot als een olifant.
- Een kleine steen maakt vaak groot geraas.

DE VOORLAATSTE REIS VAN DE TUBANTIA. RIO DE JANEIRO IN VOGELVLUCHT.

DE VOORLAATSTE REIS VAN DE „TUBANTIA”.

(Slot).

RIO DE JANEIRO.

WAT Buenos-Ayres is voor Argentinië, is Rio de Janeiro — gewoonlijk kortweg *Rio* genoemd — voor Brazilië. Beide havensteden vertoonen hetzelfde cosmopolitisch karakter, in beide steden vertoont zich dezelfde bedrijvigheid, welke als de polsslak is van een zich sterk ontwikkelend organisme.

De aanblik van Rio de Janeiro, als men de haven binnestroomt, is nog grootscher dan die der Argentijnsche hoofdstad, vooral omdat de onmiddellijke omgeving der stad het tafereel stoffeert met een gezichteinder die, wat natuurschoon betreft, voor geen enkele stad ter wereld behoeft onder te doen.

Ten westen van de baai, die den ingang der haven vormt, verheft zich de bijna 400 M. hooge *Pao de Assucar* (Suikerbroodsberg), aldus genoemd om zijn suikerbroodvormige kruin, vanwaar men het panorama der stad in haar geheelen omvang kan aanschouwen. Aan de andere zijde der baai verheft zich een niet minder zonderling gevormde bergtop, de *Corcovado*, vanwaar men een niet minder verrassend gezicht heeft op de stad en de omgeving met een wijderen horizon, daar deze berg nagenoeg 300 M. hooger is dan zijn overbuurman aan de andere zijde.

Hetzelfde ontwikkelingsproces, dat Buenos-Ayres doormaakt, wordt ook sinds het begin teneeuw gevolgd door Rio. Het wereldverkeer, dat zich tengevolge van de landverhuizing op deze beide voornaamste Zuid-Amerikaansche havens concentreerde, deed in beide hoofdsteden de behoefte ontstaan aan meer ruimte, en vooral aan meer comfort. De oude stad wordt omringd met een gordel van moderne buitenwijken en faubourgs niet alleen, maar de eischen van hygiëne en aësthetica doen zich ook gelden om het reeds bestaande te modernizeeren, te verfriaaien en — waar dat noodig is — geheel te sloopen om op dezelfde plaats een nieuw kwartier te doen verrijzen.

Dat heeft men gezien in Buenos-Ayres, dat ziet men ook in Rio. Wie voor een vijftiental jaren de Braziliaansche hoofdstad bezocht en er nu terugkeert, herkent de oude stad niet meer, en hij staat verbaasd over de metamorphose, in zulk een korten tijd tot stand gebracht. Dat dit hier mogelijk was, kan alleen worden verklaard door de innige samenwerking, welke tusschen de lands-regeering van beide republieken en het stedelijk bestuur der voornaamste havens — tevens bonds-hoofdsteden — bestaat.

De regeering dezer beide federatieve staten, wier staatsregeling is geschoeid op dezelfde democratische leest als die der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, heeft terecht ingezien dat de bloei der hoofd- en voornaamste havenstad in nauw verband staat met de ontwikkeling van 't geheele land. En zij hebben dan ook niet gearzeld door ruime subsidieering de ontwikkeling dier beide havensteden te bevorderen, zoodat het de stedelijke regeering gemakkelijk werd gemaakt om die plannen uit te voeren, welke aan den groei der wereldstad bevorderlijk konden zijn.

En zoo werd Zuid-Amerika verrijkt met twee havens, voorzien van al de inrichtingen welke voor het moderne scheepvaartverkeer onontbeerlijk zijn, bovendien zich aansluitende aan een net van verkeersmiddelen, waardoor de verbindingen met het achterland zoo gunstig mogelijk werden, hetgeen een onmisbare factor is voor de economische ontwikkeling van een staat. Wie het oude Rio de Janeiro vroeger bezocht, zal moeten erkennen dat het een reuzen-werk geweest is deze onaanzienlijke stad met haar smalle en kromme straten te metamorfozeeren tot een moderne havenstad. Geheele wijken werden gesloopt om den aanleg van een centraal boulevard mogelijk te maken. Deze nieuwe verkeersweg, 2000 M. lang en 100 M. breed, de *Avenida Central*, doorsnijdt het geheele oude stadskwartier en werd het begin voor de uitvoering der verdere uitbreidingsplannen, welke het voor eenige jaren nog zoo onaanzienlijke Rio zullen maken tot een der fraaiste steden en best ingerichte havens ter wereld.

Najver en concurrentie-geest dragen er niet weinig toe bij om de beide Zuid-Amerikaansche hoofdsteden tot grooten bloei te brengen. Met verklaarbare nationalisten trots beweren de Braziliaansche Portugeezen, dat Rio de Janeiro de pavel van Zuid-Amerika is, maar ook de Argentijnsche Spanjaarden maken voor hun hoofdstad aanspraak op het recht om dien eertitel te voeren. Het is dan ook tusschen beide steden een onvermoeide wedstrijd om den voorrang te krijgen, waarvan het gevolg is dat beide havens zich gelijkmatig ontwikkelen. Het moet erkend worden, dat Rio de Janeiro in dit opzicht in een ongunstiger conditie verkeert dan Buenos-Ayres. Deze laatste stad is de eenige belangrijke haven van Argentinië, zoodat de bonds-hoofdstad, zonder dat ze die over andere havensteden behoeft te versnipperen.

Dit is in Brazilië niet het geval. Naast Rio de Janeiro hebben

zich verschillende kustplaatsen tot belangrijke havensteden ontwikkeld, en deze maken in haar onderlingen naijver gelijke aanspraken op de zorgen der bondsregering. Hieraan moet het dan ook worden toegeschreven, dat de ontwikkeling van Buenos-Ayres een gunstiger progressie vertoont dan Rio de Janeiro. Ware deze de eenige belangrijke uitvoerhaven geweest voor Brazilië, zooals Buenos-Ayres dat is voor Argentinië, dan zou meer dan waarschijnlijk de Braziliaansche hoofdstad met bijna één miljoen inwoners haar Argentijnsche zuster met anderhalf miljoen spoedig overvleugeld hebben.

Ik meen van deze gelegenheid gebruik te mogen maken om een eigenaardige bijzonderheid, in verband met de uitbreidings-plannen van Rio, te ontleenen aan het bekende boek over Brazilië, voor eenige jaren verschenen, van de hand des vice-consuls van Brazilië, N. R. de Leeuw, voor korten tijd overleden.

Sprekende over de onteigeningen, welke noodzakelijk moesten geschieden om de uitbreidings-plannen van Rio mogelijk te maken, maakt hij de volgende opmerking:

„Er werd gebruik gemaakt van een procédé dat wij ook zekeren gemeentebesturen in de oude wereld kunnen aanbevelen. Kort voordat in beginsel tot de onteigening was besloten, doch zonder haar plannen voorsnood openbaar te maken, richtte de regering een rondschriften tot alle huiseigenaren der stad met verzoek om opgave van de waarde hunner perceelen. De meeste eigenaars, meenende dat het gouvernement het instellen van een huizenbelasting overwoog, vulden op de hun toegezonden formulieren die waarde zoo laag mogelijk in. En... hun eigen aangifte werd de basis, waarop de waarde der te onteigenen perceelen werd geschat”.

Simple comme bonjour! laat de schrijver op deze mededeeling volgen, en daarmee ben ik het volkomen eens, hoewel 't me wil voorkomen dat dit procédé ten onzent weinig kans van slagen zou hebben, eerstens door de weinige samenwerking welke hier bestaat tusschen de rijks- en stedelijke regeeringen, maar vooral omdat een onteigeningsplan van zóó veel omvattenden aard hier reeds lang zou uitgelekt zijn, zoodat een dergelijke „truc” gemakkelijk zou worden voorzien.

Wanneer men de voornaamste straten en boulevards van Rio de Janeiro doorwandelt, vindt men geen noemenswaardig verschil met die van Buenos Ayres. De zoeven genoemde *Avenida Central* herinnert aan de groote avenue welke te Buenos Ayres op de piazza Mayo uitloopt. Als men de *Avenida Central* ten einde is, komt men aan het begin van een nog langeren verkeersweg, de *Avenida Beira-Mar*, die zich ter lengte van nagenoeg een uur gaans uitstrekt en den geheelen omtrek der baai van *Botafogo* volgt. Op deze beide hoofdverkeerswegen loopen alle nieuwe straten en boulevards uit, zich op harmonische wijze verbindend met de oudere stadsgedeelten die het houweel van den sloopster nog gespaard heeft, zonder dat de overgangen te schrill en te bruusk werden, gelijk dat bijvoorbeeld het geval is te Brussel. Trouwens in de Belgische hoofdstad was het een bijna onoplosbaar vraagstuk, om de hoog gelegen nieuwe stad met het Palais de Justice als middenpunt op harmonische wijze te verbinden met de krotten en stegen, vormende het z.g. „Marollenkwartier”, welke er onmiddellijk aan grenzen. De goede zorgen van de stedelijke overheid, verenigd met die der bondsregering, hebben binnen het tijdsverloop van vijftien jaren Rio de Janeiro gemaakt tot een havenstad van den eersten rang, tot een woonstad, waar zich het wereldstadleven in al zijn vormen openbaart. Alles wat kunst, techniek en hygiëne in een wereldstad eischt, vindt in Rio zijn toepassing. De architectuur heeft er openbare en particuliere gebouwen gewrocht, die wel geen hoogen dunk geven van het scheppend vermogen en de originaliteit der Braziliaansche bouwmeesters, maar zij doen volstrekt niet onder voor die van Buenos Ayres. In beide steden vindt men dien eigenaardigen stijl, geïnspireerd op de Romeinsche en Grieksche modellen, maar verwerkt met internationale renaissance-motieven, — wat zeer goed verklaarbaar is uit het cosmopolitisch karakter der bevolking. Wat de haven betreft, valt het dadelijk op dat deze zeer veel overeenkomt met

Foto G. Leenheer.

DE VOORLAATSTE REIS VAN DE TUBANTIA.
BIJ DE HAVEN VAN RIO DE JANEIRO.

die van Antwerpen, zoodat men zich op sommige punten der stad verbeeldt aan de Scheldekaden van de Vlaamsche Metropool te zijn, in welke illusie men nog versterkt wordt, wanneer men een der cafés binnengaat, welke een Vlaamsch of Fransch opschrift hebben, zooals *La ville d'Anvers*, waar men bijna altijd zeker kan zijn Belgen en ook Hollanders te ontmoeten en in zijn moedertaal te worden aangesproken door den eigenaar, die genoeg menschenkennis bezit om zijn land- en stamgenooten in dat mengmoes van rassen onmiddellijk te onderscheiden.

SANTOS — BAHIA — PERNAMBUCO.

Na Rio de Janeiro zijn de voornaamste uitvoerhavens van Brazilië: Santos, Bahia en Pernambuco. Het kan als bekend verondersteld worden dat de eerstgenoemde plaats de voornaamste verschepingshaven is van de geheele wereld voor de koffie. Minder bekend is het misschien, dat de productie van Braziliaansche koffie zich tot die van alle koffie-produceerende landen tezamen verhoudt als 20 : 3½, in welke verhoudingsgetallen de staat Sao Paulo — waarvan Santos de hoofdstad is — wordt vertegenwoordigd door het cijfer 15.

De gemiddelde productie van de voornaamste landen die koffie voortbrengen, over de laatste tien jaren genomen, bedroeg als volgt:

Brazilië 20.000.000 balen, Mexico 1.500.000 balen, Arabië 500.000 balen, Java 500.000 balen en Venezuela 400.000 balen.

In den zoeven genoemden staat Sao Paulo heeit de koffiecultuur de hoogste vlucht genomen, daarna volgen — wat Brazilië betreft — Rio de Janeiro, Espirito Santo en Bahia. Als

Foto G. Leenheer.

DE VOORLAATSTE REIS VAN DE TUBANTIA.
HET CENTRUM VAN RIO DE JANEIRO.

men nu weet, dat verreweg het grootste gedeelte dezer koffie wordt verscheept in Santos, dan kan men zich een denkbeeld vormen van de belangrijkheid dezer tweede Braziliaansche havenstad voor het wereldverkeer. Daarna volgen Bahia, waar ook koffie, maar vooral caoutchouc en cacao wordt verscheept, en Pernambuco waar de stapelplaats is van hout, katoen en meerdere artikelen welke van hier uit hun weg vinden op de wereldmarkt.

Men behoeft de genoemde havens slechts éénmaal bezocht te hebben om overtuigd te worden, dat Brazilië door zijn grootere uitgestrektheid nog met meer recht het land der toekomst kan genoemd worden dan Argentinië. En dit begint men in de oude wereld ook langzamerhand in te zien, want de emigratie van Europa naar Brazilië heeft in de laatste vijftien jaren reusachtige afmetingen aangenomen. Voor hen, die daaromtrent nadere bijzonderheden zouden willen vernemen — waarvan ik me te dezer plaatse moet onthouden — is het reeds genoemde boek van N. R. de Leeuw een zeer belangrijke bron. Het is mijn bedoeling niet propaganda te maken voor landverhuizing naar Brazilië en Argentinië, maar ik wil alleen dit als mijn vaste overtuiging medeelen, dat Nederlanders, voor wie de grenzen van ons land te benauwend worden, vooral in Brazilië een land der toekomst zullen vinden. Ik sprak landgenooten, die sinds eenige jaren te Mina Geraes gevestigd zijn, en het in die weinige jaren al zóóver hebben gebracht, dat zij zich kunnen beschouwen als onafhankelijk en onbetwist eigenaar van den grond, dien zij met facilititeit van betaling van de regeering hebben gekocht. Maar — en dit is ook de algemeene opinie — er moet gewerkt worden. Wie er heen wil gaan met het vooropgevatte plan om te wachten tot hem de gebraden duiven in den mond vliegen, zal deerlijk teleurgesteld worden. Het gebeurt wel eens dat het toeval plotseling een bron van inkomsten doet ontdekken — er zijn ook goud- en diamantmijnen in Brazilië — maar op dit toeval te rekenen zou heel onverstandig zijn. De treurige ervaringen van hen, die hoopvol naar Klondyke trokken, maar nog veel armer terugkeerden dan zij er heen gegaan waren, zijn daar om het te bewijzen. Er is in Brazilië behoefte aan werkkrachten op elk gebied, want het reusachtige land dat nagenoeg de oppervlakte beslaat van geheel Europa zonder Rusland, is nog maar ten deele ontgonnen. Er is plaats voor iedereen, die werken wil, ook voor den koopman, die zijn afzetgebied wil uitbreiden. Dat onze regeering dit ook heeft ingezien blijkt wel uit het feit, dat zij een belangrijk aandeel heeft genomen in het tot stand komen der directe stoomvaartverbinding met Zuid-Amerika: De Koninklijke Hollandsche Lloyd werd opgericht met den steun onzer regeering in den vorm eener belangrijke subsidie, terwijl H. M. de Koningin aan de maatschappij tevens het koninklijk praedicaat verleende — alle bewijzen van belangstelling, welke niet genoeg gewaardeerd kunnen worden.

* * *

Het zijn deze impressies welke ik opteekende tijdens mijn reis met de „Tubantia” en uitwerkte onder den indruk van de onherstelbare ramp, welke dit trotsche zeekasteel den weg deed volgen van zoovele andere die het onverzadigbare monster van den oorlog reeds heeft opgeslokt. Wanneer men zooals ik twee reizen met zoo'n Atlantischen mailsteamer heeft meegemaakt, dan gevoelt men pas het monsterachtige van dit soort vandalisme. Het brute oorlogsgeweld, dat in zoo'n schip alleen maar ziet een „ladings-eenheid”, een economisch wapen waarvan de tegenstander zich zou kunnen bedienen, is even onverschillig

Foto G. Leenheer.

DE VOORLAATSTE REIS VAN DE TUBANTIA.
SANTOS MET HET TEGEN DEN BERG GEBOUWDE ZIEKENHUIS

voor de menschenlevens, welke deze ramp had kunnen kosten, als voor het materiele verlies, dat de betrokken maatschappij en de „bevriende” neutrale staat daardoor kunnen lijden. Wat beteekent het verlies van vijf- of zeshonderd menschenlevens tegenover het moreel effect, dat zulk een „schitterend wapenfeit” in het kamp van den vijand moet maken? „Zestienduizend ton laadruimte ontnomen aan het scheepvaart-verkeer!” dat is de formule van „nuttig oorlogs-effect”, welke iedere andere overweging tot een sentimenteetele fraze maakt.

Overneming verboden.

A. STEWART.

ZONDAGSCHOOLJUFFROUW.

DE heelen tijd moest ze er aan denken, geen oogenblik liet de gedachte haar los. Morgen... de eerste les op de Zondagschool. Het diner, waar ze zich juist op verheugd had, was er maar half zoo aardig door.

Midden in 't discours met haar buurman, flitste het telkens door haar brein: Morgen om tien uur sta ik voor de klas. Ze had 't ook niet moeten doen, zich niet laten lijmen. Maar toen men thuis zei, dat zij daar nu héélemaal niet voor deugd, 't nooit zou kunnen, toen heeft ze 't willen doen. Ze kon de lesjes toch vooruit prepareeren en ze hield veel van kinderen. En nu... morgen, was 't háár beurt. Er maar niet aan denken en ze praatte druk door over de aanstaande hockey-match, de tango-teas in den Haag...

Opeens klinkt van de overkant de stem van de gastvrouw: „Mien wat heb ik gehoord? Ga jij les geven op de Zondagschool?”

Daar had je 't. En voor ze tijd heeft om te antwoorden, barst een kruisvuur van plagerijen los:

„Jij?!... Op de Zondagschool?... Hoe krijg je het in je hoofd?!... Sinds wanneer bent u zoo sérieus?... Waar hebt u 't morgen over? Mag ik u komen helpen, ik ben erg bijbelvast”..

„Ik kom luisteren, hoor!” plaagt haar buurman.

„k Vrees, dat u gauw in de hoek zou staan”, tracht ze mee te schertsen.

Als de storm een beetje is bedaard, vertelt ze van haar klas van 35 kinderen, waarvoor ze morgen het land van Kanaän moet behandelen.

„En krijgt u dáár 't uur mee vol?”

Nee, daar was ze ook bang voor en al gekleed voor 't diner, heeft ze nog gauw den toren van Babel nagelezen, die kan dan als aanvulling dienen.

Die nacht slaapt de Zondagschooljuffrouw onrustig; de partij van gisteren vermengt zich met de les van morgen: ze droomt, dat ze tusschen twee dominés zit, die haar met lastige vragen kwellen, terwijl een reuzenschotel met linzenmoes vóór haar staat. Een eindje verder zitten de jongelui van het diner van gisteren, dáár wordt juist de croûte gepresenteerd en zij lachen, omdat zij zoo'n vervelende plaats heeft en zulke flauwe kost moet eten.

Net is ze in een rustige slaap gevallen, of ze schrikt wakker, doordat de gordijnen worden opengetrokken.

„Hè, laat me toch met rust”, moppert ze, „'t is Zondag”, en meteen schiet 't door haar hoofd: om tien uur, de eerste les!

Zondagschooljuffrouw staat voor het tafeltje en schrijft de namen op van de 35 kleine peuters vóór haar: Grietje Bakker, Piet de Groot, Klaas Groen, Jan de Boer... ze zal 't nóóit uit elkaar kunnen houden!

Haar stem bibbert 'n beetje als ze begint: „Kinderen, ik zal jelui van morgen wat vertellen over 't land van Kanaän”.

Eerst wil ze trachten duidelijk te maken, wáár dat land zoowat ligt:

„Hebben jelui wel eens gehoord van de booten, die naar Indië gaan?”

„Ja, juffrouw, me broer is in Indië!”

„En mijn oom vaart en in de machine zijn twee vingers afgekneld en...”

„Die booten gaan door het kanaal van Suez”, gaat de juffrouw onverstoobar voort, „en dan nog meer naar 't Noord-Oosten, daar ligt...”, maar de oom met de afgeknelde vingers schijnt belangrijker.

Zondagschooljuffrouw tracht haar verhaal te vervolgen: „in dat land groeien vroeger allerlei vruchten...”

„We hebben frambozen in de tuin, ju!” klinkt een stemmetje naast haar,

„en allerlei boomen”, vervolgt de juffrouw, die toch niet op ieder gezegde in kan gaan, „cederboomen en palmen...”

wie kent een soort palmboom? — Niemand? Maar kinderen, hebben jelui nooit van de cocosnoot gehoord?”

„Ja, juffrouw, Japie van allegaar staat met de kermis voor ons huis, een stukkie kost een cent”.

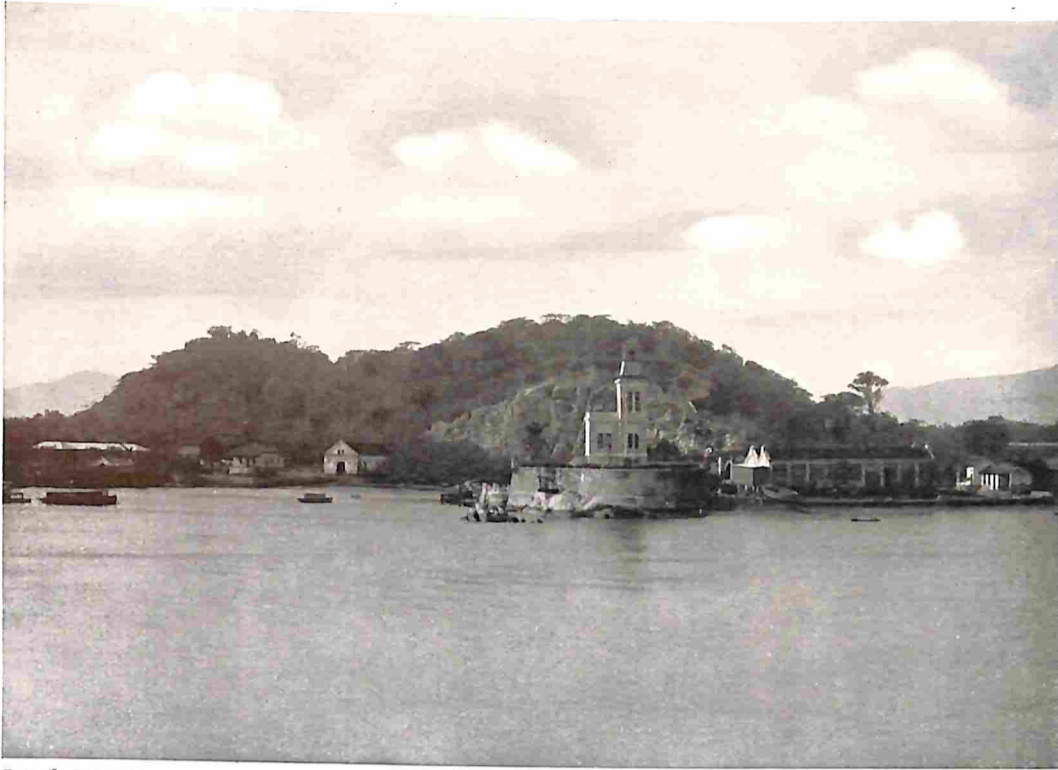

Foto G. Leenheer

DE VOORLAATSTE REIS VAN DE TUBANTIA.
HAVENSTATION TE SANTOS.

„Zoo”, zegt de juffrouw, zeer geïnteresseerd in deze bijzonderheid. Die voortdurende onderbrekingen brengen haar van de wijs, ze kijkt rond en weet absoluut niet meer, waar ze 't over heeft. „Als u 't niet verder weet, mag u wel even in 't boekje kijken”. De opmerking is blijkbaar geheel te goeder trouw en twee helderblauwe oogen kijken haar uit een rond jongenskopje vriendelijk aan.

Maar de juffrouw houdt de eer aan zich, ze is over dat onderwerp zoowat uitgepraat. Even gooit ze tersluiks een blik op het horloge aan haar pols. Kwart over tien! Hoe komt het uur vol!

Dan nu maar 't verhaal van den Toren van Babel. Die verwarde spraken wil er bij de kinderen niet goed in. „Juffrouw, ik begrijp 't niet”, zegt een blonde krullebol ernstig.

„Wat begrijp je niet?”

't Kind kan 't niet nader uitleggen, blijkbaar vindt ze het heele verhaal nogal vreemd. Na een poosje klinkt 't nadenkend: „'t is misschien als mijn opoe, als die Friesch praat, begrijp ik 't ook niet”.

„Juist”, antwoordt de juffrouw dankbaar, „zoo iets als je opoe als ze Friesch praat”.

„Mijn oom woont in Duitschland”, schreeuwt een kleine bengel. Een ander kind, dat zich niet op buitenlandsche familieleden kan beroemen, gilt er boven uit: „en ik ben naar de bioscoop geweest, ik logeer bij me tante, fijn! Pa heeft een bloedspuging gehad”.

„Juffrouw! Kees trekt aan me bontje en hij schopt tegen me stoel!”

De juffrouw houdt niet van klikken. Maar Kees wordt toch eigenhandig buiten 't bereik van 't bontje geschoven. In dat oogenblik is een ander van zijn plaats geloopt en klinkt een onderdrukt gelach van onder de tafel.

De juffrouw hijscht aan één arm de boosdoener naar boven.

„Ik was een Indische baboe, me oom zegt, die zitten op de grond”.

Die eeuwige ooms en tantes! Zóó kan ze nooit haar verhaal vervolgen. Ze zal heusch wat strenger moeten optreden. „Kom jij nu eens hier staan, dan zal ik eens zien, of je goed geluisterd hebt”. Een gehakkel en een verlegen lachje zijn 't resultaat.

Inwendig is ze 't kind dankbaar, nu kan ze 't verhaal nog eens doen. Hoe komt de tijd om!

Eerst nog eens probeeren wie wél heeft opgelet. Maar de gezichtjes, zoo even geanimeerd bij de geschiedenis van oom met de afgeknelde vingers en Japie van allegraar, staren saai voor zich uit.

De juffrouw kijkt door 't raam en ziet het dak van de kerk blinken in de vroolijke voorjaarszon.

Wat zou ze de kinderen graag laten weghollen! Krijgertje spelen of verstopertje. Ze zou best mee willen doen!

Gek, zij had 't toch vroeger zelf altijd zoo prettig gevonden op de Zondagschool.

't Heerlijkste uurtje van de week. Als

de juffrouw vertelde, vergat je alles, dan dacht je, dat je ook in dien tijd leefde. Nu nog, als ze even haar oogen sloot, zag ze alles weer zoo duidelijk voor zich: De drie wijzen in hun lange gewaden die door de ster geleid werden, de donkere stal met 't lieve, kleine kindje in de krib, de goedige koppen van het paard en de ezel.... Zouden de kinderen veranderd zijn? Zij had vroeger nooit 't gevoel gehad, dat ze opgesloten zat en nu is 't net of een gevoel van schuld haar bekruipt, omdat ze al die dreumels gevangen houdt.

Opeens weet ze 't zeker. 't Ligt alleen aan haar. Ze heeft haar gehoor niet weten te boeien. 't Spreekt van zelf, dat de leerlingen afleiding zoeken, als 't verhaal van de juffrouw toch niet belangrijk is.

Gelukkig! Elf uur!

Een oogenblik later klinkt buiten gedertel, gelach en gestoei.

En als de Zondagschooljuffrouw thuis komt en iedereen benieuwd, informeert naar den eersten indruk, bekent ze openhartig, dat ze nog veel, heel veel zal moeten leeren, want dat ze voor zoo'n ernstige taak nog lang niet genoeg tact en toewijding bezit. W. v. L.

SOESTER-MOLEN.

Aan Wim en Gerda.

De molen ver in 't dal van Soest,
Hij leeft er met de zon,
Geen bui heeft ooit zijn vreugd verwoest,
Als hij niet malen kon.

Zie ik hem 's morgens in het licht
Dat goudelend dan stijgt
Of 's avonds als mijn moe gezicht
Zich weer ter ruste nijgt,

Dan tusschen 't koren, dat er waait
Zoo luchtig in den wind
Den dag, voordat de boer het maait
Om 't graan, dat hij gewint,

Ik vind mijn trouwe vriend in hem,
Die altijd verder strijdt,
Van verre hoor ik soms zijn stem
In droeven regen-tijd.

De molen ver in 't dal van Soest,
Hoe heb ik soms gedacht
Aan hem daar in den lagen groest
Wanneer zoo stil de nacht....

JAN J. ZEILDENTHUIS

Foto G. Leenheer.

DE VOORLAATSTE REIS VAN DE TUBANTIA.
GEZICHT OP SANTOS VAN DEN BERG MET DE BEROEMDE KOFFIEPLANTAGES.

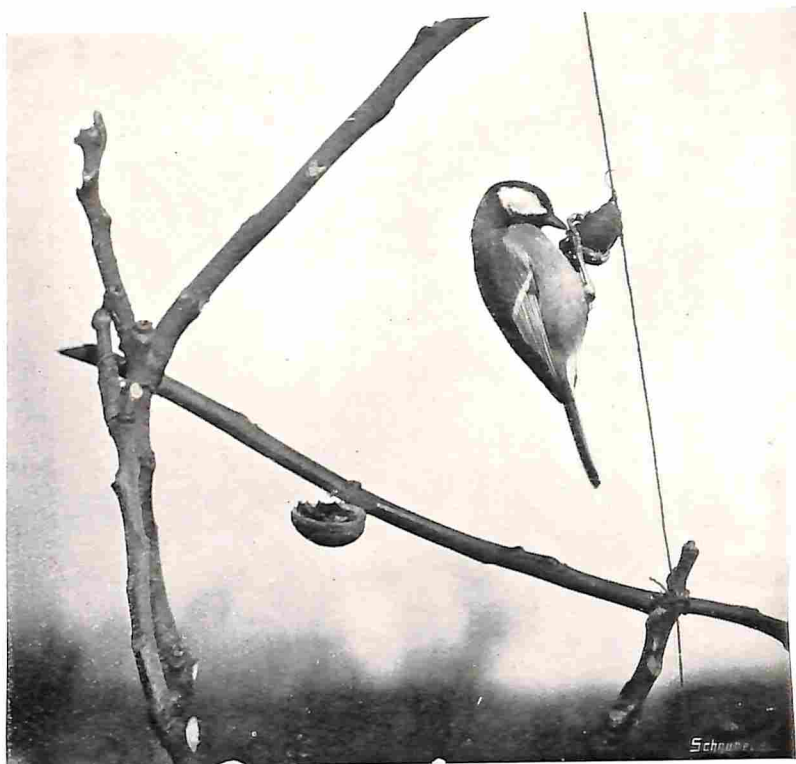
MEEZEN.

I. DE KOOLMEES.

BIJ onze komst in het bosch was het slechts een eekhoortje, dat zich door ons liet storen. Geen wonder, want het liep aan den voet van een eik in het gras en zocht daar naar een lekker hapje, toen wij in zijne onmiddellijke nabijheid een weg passeerden. Aanvankelijk schijnt het ons toe het eenige levende wezen te zijn, dat de eenzaamheid met ons deelt, doch nauwelijks hebben wij ons op een dikken boomwortel van een der oude eiken nedergezeten, of wij hooren verschillende loktonen, waarbij een soort gemiesper alsof het door meezen werd voortgebracht ons bijzonder opviel. Een zacht „Sit Sit” klinkt ons tegen en spoedig hebben wij ontdekt, waar het vandaan komt. Het zijn vogels die in de vruchtboomen van een grooten tuin beneden ons haar nuttig werk verrichten, nu eens hier, dan weer daar te voorschijn komen, doch steeds weer snel verdwijnen, tot er eindelijk een van hen in snorrende vlucht over ons heen in een eik vliegt, waar wij hem gemakkelijk kunnen waarnemen.

Zijn rug is groen en zijn onderlijf geel. Op den kop draagt hij een mooi zwart kapje, dat als het ware door zwarte bandjes rondom de witte wangen met een zwart schild op de borst verbonden is, vanwaar dan weer een zwarte streep het onderlijf in twee gele helften verdeelt. Die helder gekleurde mooie vogel is een *Koolmees* (*Parus major major* L.). Wat zou ze daar toch hebben? Een voorbijvliegend insect is het dat ze zoo juist uit gindschen vruchtboom heeft gelokt en in hare vlucht achtervolgde. Nog juist heeft ze het gesnapt en zit er nu mede op dien eikentak. Hare bruinigrijze met een wit bandje versierde vleugels beven van louter vreugde over die goede vangst en met den staart wipt ze heen en weer. Hare blauwgrijze pooten houden het insect vast, evenals een roofvogel een haas vasthoudt en terwijl de sterke zwarte bek er op neerhakt om het te verscheuren, zien wij het bruine oog vol van moordlust vonkelen.

Het duurt slechts enkele seconden, dan huppelt zij nog even heen en weer, met haren snavel aan een takje en vliegt weer verder. Dat de oogen van een Koolmees vonkelen is geen verbeelding. Zij heeft in waarheid, hare fraaiheid en sierlijkheid ten spijt, een kwaad karakter. Ze houdt van gezelligheid en desniettemin overvalt en doodt ze zwakke en zieke vogels, al zijn die ook grooter dan ze zelf is. Ze hakt hen met krachtige snavelhouden den schedel open, om de hersens te kunnen verorberen, die eene bijzondere lekkernij voor haar zijn. Ook in gevangen staat beoefent zij deze moordzucht gaarne, vandaar dat men haar niet met andere vogels te zamen in eene kooi kan houden. Toch is zij een aardige vogel, die dikwijls heel mak wordt en haar voeder uit de hand en zelfs uit den mond aanneemt. Ontegenzeggelijk staat de schade die zij door hare bijterigheid en onverdraagzaamheid aanricht, niet in verhouding tot het duizendmaal grooter nut, dat zij en hare talrijke verwanten in de natuur stichten. Gedurende voorjaar en zomer leven de meezen uitsluitend van insecten, hare larven en eieren en het is niet te gelooven welk een ontzaggeijk groote hoeveelheid één enkele Koolmees daarvan verdelgt. Men heeft de dagelijksche behoefte van dit vogeltje wel op duizend stuks geschat, dat wil

KOOLMEES, HANGEND AAN EEN WALNOOT.

zeggen insecten, larven en eieren bij elkaar gerekend en dat is bij hare groote eetlust en beweeglijkheid zeer goed te gelooven, want zij zoekt eigenlijk steeds naar voedsel, zit nauwelijks een oogenblik stil en schijnt onverzadelijk.

De Koolmees houdt van alles, wat haar in den weg komt, met uitzondering alleen van sterk behaarde rupsen, maar gladde rupsen van elke soort, spinnen, muggen, vlinders, motten, kleine kevers enz., zijn haar steeds welkom. Ze weet ze even goed in hare vlucht te snappen, als ze uit hare schuilhoeken te voorschijn te halen, want uit retsen en gaten, uit gesloten bloemknoppen, kortom uit elk verborgen hoekje, haalt zij ze vandaan en versmaadt dan ieder ander voedsel. Eerst in den herfst stelt ze zich ook met velerlei zaderijen tevreden. Die zijn er dan genoeg en een kostverachter is de Koolmees allerminst. Hoe somberder de natuur zich in het najaar voordoet, des te meer zoekt onze mees de nabijheid van den mensch, wiens tuinen haar dan eene groote keus van voedsel aanbieden. Dan bezoekt zij ook de bijenkorven wel, waarin soms doode bijen voor haar te vinden zijn, die ze evenmin versmaadt, terwijl ze zich ook wel aan levende bijen vergrijpt en daardoor voor den ijmkker schadelijk kan worden.

Het geheele jaar door kan men de Koolmeezen gemakkelijk in hun doen en laten nagaan, want ze zijn bij ons stand-, zwerven- en trekvogels. Vele zwerven met haar soortgenooten en met andere vogels in herfst en winter rond, sommige trekken naar het zuiden, maar sommige houden er ook gedurende den winter een bepaald tuintje of boschje op na, waar ze geregeld iederen dag vertoeven. Onder vluchten van boomlooptjes, goudhaantjes, boomklevers en andere meezen zal men meestal ook Koolmeezen aantreffen. Hare beweeglijkheid is dan nog grooter als in den zomer. Ze zijn dan zoo druk met het zoeken naar voedsel, dat ze geen tijd hebben haar vroolijken loktoon te laten hooren en men moet goed toekijken om de Koolmeezen uit al die vogels te kunnen kennen. Moeilijk is het echter niet, want bijna elken dag komen ze terug, gewoon als ze zijn elken dag hetzelfde min of meer begrensde terrein af te zoeken. Ook de meezen zijn holenbroeders evenals de spreuw. Boomgaten, retsen en gaten in oude tuinmuren en ook wel verborgen hoekjes in verlaten nesten van groote vogels, dienen hen tot nestplaats. Hoe nauwer de ingang daarvan is, des te eerder neemt de Koolmees er bezit van.

Grassprietjes, plantenworteltjes en mos maken de onderlaag uit van een koolmeezennest, daarop wordt dan het eigenlijke bed, uit velerlei haren, wol en veeren bestaande, in orde gebracht en daarin worden acht tot veertien teere witte met fijne roest-roode puntjes bezette eitjes gelegd, die in veertien dagen gemeenschappelijk door beide ouden worden uitgebroed. In Juni verzorgen ze dan nog een tweede broedsel, bestaande uit zes tot acht jongen en de zorg en moeite waarmede de Koolmeezen dezen zwerm nakomelingen groot brengen is werkelijk bewonderenswaardig. Als men nu nagaat dat behalve de Koolmees ook de Zwarte mees, de Kuifmees, de Zwartkopmees, de Rietmees, de Pimpel- en de Staartmees zwerven- en standvogels bij ons zijn en zich op dezelfde wijze talrijk vermenigvuldigen, dan moet het ons duidelijk zijn, welk een onschatbaar nut al die meezen in de natuur stichten. Ongetelde legioenen van schadelijke insecten worden door hen verdelgd.

Het is dus zeker wel de plicht van ieder weldenkend mensch het vangen van meezen zooveel mogelijk tegen te gaan.

In kooien gehouden zijn de meeste meezen allerliefste diertjes, die erg mak kunnen worden en ons door hare dartelheid en hare sierlijke klimkunstjes veel genot kunnen verschaffen. Daarom is het vangen van enkele meezen ook wel te verontschuldigen, want een gemis van slechts enkelen wordt in de natuur niet eens

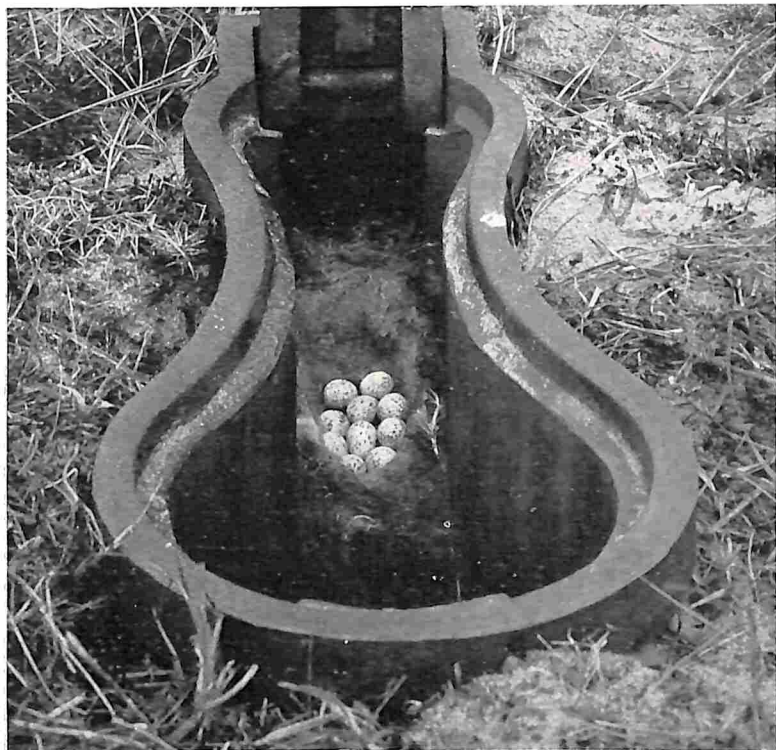

Foto R. Teje.

MEEZEN.

NEST EN EIEN VAN DEN KOOLMEES IN EEN PEILKASTJE
DER HAARLEMSCHE WATERLEIDING IN DE DUINEN
BIJ OVERVEEN.

opgemerkt. In het buitenland worden de meezen echter in groote massa's gevangen, om ondanks hare zeer geringe grootte voor consumptie te dienen en dat is een euvel waartegen wij niet genoeg kunnen aageeren. Het ware te wenschen dat daaraan door eene internationale wet een einde werd gemaakt, want al gebeurt zulks niet in *ons* land, toch worden de bij *ons* geboren meezen in het buitenland gevangen en vermoord.

Keeren we thans weer terug naar de Koolmees die wij in gindschen vruchtboom aantreffen. Ziet hoe ze door de takken sluipt, van den eenen tak op den anderen springt, dan weer uit den boom in de haag vliegt en dit alles vergezeld doet gaan van de meest afwisselende bewegingen en gebaren en dat met een ijver, die het ons verstaanbaar maakt, dat haar niets ontgaat wat hare glinsterende oogjes ontdekken.

Tot aan den boschrand begeleiden ons de woelige Koolmeezen, maar over het open veld wagen ze zich niet, uit vrees zich te veel bloot te stellen aan het gevaar door een roofvogel te worden gepakt. Ze zijn als het ware aan bosch en boomen verbonden, want de duizenden schuilhoekjes die een enkele boomstam den insecten en hare larven en eieren aanbiedt, dat zijn voor de Koolmeezen de voorraadschuren en het duurt lang eer een paar Koolmeezen ze alle verkend heeft.

Ze eten alles wat ze maar kunnen krijgen. Ieder insect is hun welkom, zoowel de hardgeveugelde kleine snuitkever als de zachte oorwurm.

Zoo gaat het heel den zomer door, dartel en vergenoegd, want de tafel is altijd goed zedekt. Ook in den herfst nog geen nood. De insecten worden dan wel schaarscher, maar daar staat tegenover dat er dan meer insecteneieren en poppen zijn en als ook die zachtjes aan gaan ontbreken, dan neemt de Koolmees ook elk zaadsoort voor lief en dat is er genoeg.

Om te beginnen: de opengesprongen kegels van dennen en sparren, uit welks schubben de Koolmees zeer behendig het zaad weet te verwijderen, dan de beukenootjes en de rijpe vruchten van vlier, meidoorn en lijsterbes en nog veel meer. En wordt het haar te lastig in bosch en veld, dan is er nog genoeg voor haar in de tuinen te halen, want ze eet immers alles wat maar eenigszins eetbaar is.

Alleen 's winters kan zij het wel eens te kwaad krijgen, vooral na langdurigen sneeuwval. De haar aangeboren listigheid en kloekheid komt dan eerst goed tot haar recht, maar men doet toch goed haar dan het leven te veraangename door het neerstrooien van allerlei voedsel. Stukjes cocosnoot en spekworm zijn dan voor haar eene ware lekkernij.

Geheel in overeenstemming met de levenswijze eener Koolmees in de vrije natuur moet men ook een Koolmees in eene kooi behandelen, dat wil dus zeggen, in den zomer als insecteneter en in herfst en winter als zaadeter. Wij kunnen dan jaren lang plezier van haar hebben. Men wachte er zich echter voor, eene Koolmees met andere vogels te zamen in eene kooi te huisvesten, want maar zelden kan zij zich met andere vogels verdragen en indien ze ook in den beginne den vrede bewaart, triumpheert toch weldra hare moordlustige aard en dan is het met den vrede gedaan. Een voor een worden dan hare medegevangenen door haar vermoord.

Haar zang is vrij onbeduidend en behelst niet veel meer dan de verschillende bekende loktonen. Zij kan echter buitengewoon mak worden en is dan een prettige aardige en zeer levenslustige vogel. Toch gebeurt het wel eens dat een gekooide Koolmees zeer inkennig is en niet vreten wil. Zulk een vogel hergeve men, indachtig het nut dat zij in de natuur nog stichten kan, bevindt de vrijheid zonder ons aan het jaargetij waarin wij ons bevinden te storen, want zooals wij reeds gezien hebben, vindt de Koolmees overal en altijd de haar passende kost, ook als Schraalhans keukenmeester is en weet zij zich overal doorheen te slaan.

Men geve dus een Koolmees die in de kooi niet tieren wil ook dan de vrijheid weer, wanneer de weergesteldheid ook nog zoo ongunstig is en men kan er van verzekerd zijn haar eenen grooten dienst te hebben bewezen, want teruggekeerd in haar boomenheim is zij spoedig weer de oude beweeglijke vogel van weleer, omdat ze het leven neemt zooals het is.

R. TEPE.

Het vervroegen van Bloemen.

NAAST de takken orchideeën en de bouquetten rozen, die midden in den winter in de etalages van onze bloemenwinkels prijken, zijn de laatste jaren ook eenvoudiger natuurkinderen verschenen en de eenvoudigste van alle

MEEZEN.

KOOLMEES AAN DEN MAALTIJD.

dwelming met aether of chloroform en die der warme baden. Deze methoden past men bovendien niet toe op den boom, doch op de afgesneden takken, die men in groei wil trekken.

In 't eerste geval bedwelmt men die takken gedurende langere tijd en brengt ze zoodoende in een rusttoestand, welke overeenkomt met de winterrust, die deze boomen in de natuur doormaken. Alleen is deze rust intenser, maar dan ook van korter duur. Na de bedwelming zijn de takken geheel in de war. Waren het bewuste wezens dan zou men zeggen dat zij in de meening verkeerden, dat nu de winterrust voorbij is en het voorjaar op komst. Zij beginnen uit te loopen en hun katjes te ontwikkelen.

De tweede methode, de warmwater cultuur kan toepassen. De eerste methode, die b. v. ook op aerdig toegepast wordt, is daarom zoo aerdig, omdat men er ook verschrompende potplanten mede tot een vervroegden bloei kan brengen. Daartoe plaatst men de pot omgekeerd boven den bak met warm water, na er natuurlijk voor gezorgd te hebben, dat de aarde er niet uit kan vallen. Nu laat men de plant in het water zakken en houdt haar daar een uur of tien in.

De uitwerking is dezelfde als bij de bedwelming. In een vochtig warme temperatuur en goed licht gebracht, ontwikkelen de katjes zich tot hun vollen wasdom.

Deze laatste methode, die b. v. ook op aerdig toegepast wordt, is daarom zoo aerdig, omdat men er ook verschrompende potplanten mede tot een vervroegden bloei kan brengen. Daartoe plaatst men de pot omgekeerd boven den bak met warm water, na er natuurlijk voor gezorgd te hebben, dat de aarde er niet uit kan vallen. Nu laat men de plant in het water zakken en houdt haar daar een uur of tien in.

Daarna in het volle licht en in een warme omgeving geplaatst, blijken vele der aldus behandelde planten uit haar winterslaap gewekt te zijn en beginnen zij haar bloemen te ontwikkelen.

* * *

Van de processen, die zich zoowel bij de bedwelming als bij het warme bad in het protoplasma der plant afspeelen, weten wij weinig of niets. Dat er scheikundige omzettingen plaats tot nieuwe werkzaamheid gewekt wordt, weten wij niet, evenmin als wij verklaren kunnen, waarom vele planten tusschen twee groeiperioden een tijd van rust noodig schijnen te hebben.

M.

MEEZEN.

KOOLMEES OP EEN VOEDERBAKJE.

Foto C. Steenberg.

ALS DE KERSEN BLOEIEN....
MET DE CADILLAC OP DEN DIJK BIJ HIEN.

ALS DE KERSEN BLOEIEN....

(EEN TOCHT PER AUTO DOOR DE BETUWE).

I.

ER zijn menschen, die géén premiere overslaan, die géén zanger, uit den vreemde gekomen of teruggekeerd, het genoegen gunnen te debuteeren zonder hunne illustre tegenwoordigheid, die géén vreemde naam kunnen zien schitteren op 'n veelkleurig affiche, of ze hebben er hunne eerste rangsplaatsen besproken. En die als je ze vraagt: heeft U de hei zien debuteeren, of heeft U de kersen zien bloeien, denken, dat je 'n nieuwe ster bedoelt of 'n nieuw tooneelstuk. Die er geen notie van hebben, dat er ieder jaar in ons land debuten plaats hebben, waar 'n eerste rangsplaats je geen cent kost en welke in *hun* stijl, *hun* rijpheid van toon en gedistingeerd kleurspel nog altijd iets méér presteeren, dan wat op de beste voordrachtsavond te berde wordt gebracht, onzen fijnen causeur Couperus zels niet na gesproken.

Dat is het de buut van de lente. En telkens opnieuw als je om je hoofd die zachte luwte hebt voelen waaien, die je bedwelmt als 'n eerste liefde, en als je weer die weldoende warmte langs je door het kille en gure winterweer verarmde body hebt voelen strijken, snap je wéér niet, hoe je heel den langen winter hebt zitten kniezen om wat nattigheid, en vaart er 'n feest-opgewektheid door je lichaam, die je op eenmaal weer zet op je oude plaats tuschen de opgewekste van de opgewekte stervelingen.

Wat wonder dan, dat je je haast je te vermeien in het feestelijke van de lente buiten, te loopen door het bosch, waar opeens al die vuil-bruine tinten verdwenen zijn, en schitterend zilvergroen geworden, afsteken tegen het nog wintersch-vale van de oude dennen, die zoo snel niet als het jonge goed, den dorren wintervacht hebben kunnen verfrisschen. Is het dan niet alsof opeens, daarbuiten, na maandenlange bedomptheid 'n héél groot raam wagenwijd is opengezet, waar het licht en de lucht speelsch wat jonge frischheid hebben binnengebracht? Is de natuur, heel die wondere wikkeling van die wereld van verstandloos schoon, niet thans als 'n bron van tot leven wekkende kracht geworden, waar plotseling alles uit opstond in z'n schoonsten eigenen vorm? Stem toe, dat wij, menschen, het daar naast poovertjes afleggen.

Maar, het is 'n heel groot verschil of je door de melancolie van not to be beheerscht wordt, of dat je deze de baas bent. Omdat de beheerschte melancolie tot schoonheid in het beschouwen voert. En als we dan ook op een zomerschen zonnig-blijven ochtend naar het tweede feest van de lente opgaan, dat ginds in de Betuwe gegeven wordt, dan voelen we ons gansch en al aangepast bij het verrukkelijk jonge en frissche van al die

ontluikende, uitbottende en opschietende bloemen en boomen en heesters, laten we de zon over de gansche wijde streek haar goudene licht gieten, en voelen ons, voor een enkele maal wellicht, als prinsen in Arcadië!

In deze schoone stemming van je verwant voelen aan het zonnigste, het blij-ste, en het mooiste, zijn we per auto de Betuwe ingegaan. Voel daarin geen tegenstelling. Onze auto was geruischloos, en droeg ons langs de zon-overstroomde wegen zonder door een nuchter krassen of ratelen of stooten, z'n uit koel verstand geborene samenstelling te verraden. Het was 'n auto van opvoeding, 'n wagen van buitengewoon-goede afkomst. Z'n gezelschap veraangenaamde den tocht, en stoorde die geenszins. Hij was gevoelig voor onze wenschen, en voerde ons langs de groengevlekte bosschen, of de pas-ontluikende boomen, die met de fijne zachtgroene blaadjes jeugdelyk als jonge meisjes waren, in elke snelheid, die wij behoefden om op de meest volkomene wijze ervan te genieten. En zoo genoten we van het dichtbijge evenzeer als van het verre schoon der heuvelterrassen waar we langs trokken, en die de fijnste schakeeringen van alle tinten groen, als uitgespreid over 'n donker palet, vertoonden. Zijn niet in iedere graad van volmaaktheid de dingen elkaar verwant?

Nu hadden we voor dit bezoek aan de Betuwe een wagen gekozen, dit bezoek waardig en lieten we ons dus volkomen toegerust glijden langs de wegen naar het beloofde land, dat we, na den straatweg Doorn—Rhenen, die wel tot de mooiste van ons land te rekenen is, en nadat we de Grebbe-berg afgedaald waren, en als uit 'n tunnel van groen en bosschen, naar buiten, de dijk naar Wageningen op schoten, aan de overzijde van het water begroetten. Langs de rivier, die met guldenlichtloovers overstroomd, koel kabbelde langs de groene waterfrissche waarden, slingerden we over den dijk met den stroom mee, tot aan den voet der Wageningische Berg, waar we eerst het stadje, gelegerd tegen den heuvel, diep verscholen in het de helling bedekkende groen, òmtrokken, om verder, onder langs den steeds steiler en hooger wordenden begroeyden heuvelrand, — die òns, in de diepte, wel als 'n hemelhooge boschwand toescheen, — diezen opeens den rug toe te keeren, en wèg daarvan, den grintweg naar het Lexkes-veer in te slaan, die als het havenhoofd van 'n hooge kade, door de uiterwaarden naar den rivierrand voert.

En aan de overzijde van den snelvloeyenden stroom, de sneeuw-witte bloesems glurend al even over den dijk, scheen de Betuwe ons toe te wenken....

Toen voeren we, onze Cadillac en wij, over....

(Slot volgt).

TOM SCHILPEROORT.

Reuzenzonnebloemen.

Den veldtocht van Charivarius tegen het adjectief „reuzen” ten spijt, moeten we bovenstaand opschrift handhaven, want de benaming heeft zeer oude rechten en de *Helianthus annuus uniflorus*, met een bloemhoofd van een halven meter middenlijn op een drie meters hoogen stengel, verdient haar reuzenbijnaam ten volle.

Zoals bekend is werd deze tot allerlei doeleinden nuttige plant in den voorzomer van dit jaar overal langs de Deutsche en Oostenrijksche spoorwegen uitgezaaid. Zeer terecht werd door de maatschappijen ingezien, dat de braakliggende gronden der spoorweg-emplacementen en wegbermen, hoe schraal ook voor landbouwdoeleinden, zeer goed een opbrengst aan oliehoudend zonnebloemenzaad konden geven.

Aan het einde van dezen zomer kon echter het beschoot dezer overigens op lichten bodem wel uitvoerbare cultuur slechts middelmatig genoemd worden, wat voor een deel te wijten is aan het gemis van zonnearmte, voor een volle ontwikkeling der zaadkorrels noodzakelijk. Buitendien, — men mag van den onbemesten, vaak uit enkel wit zand bestaanden grond langs den spoorweg geen groote oogstverwachtingen koesteren. Zelfs op humusrijken grond moeten de zonnebloemen steeds ver uit elkander gezaaid worden, willen de zich in het rond spreidende wortels die zware planten eenigermate laten gedijen en tot krachtigen oogst brengen. De wet voor alle cultuurplanten luidt: — Vele en groote zaden, — veel voedsel in den bodem! en voor zonnebloemen is goed doorwerkte compostaarde met wat strooikalk het beste.

Komen bij de *uniflorus* onder de hoofdbloem meerdere bloemknoppen zich vertoonen, dan is het zaak deze vroeg weg te nijpen, wat de ontwikkeling en het gehalte der zaden ten goede komen zal.

Verder dient enkel gezaaid te worden op geheel open plekken, wat nog wel eens vergeten wordt, — zonnebloemen moeten in de zon, niet in de schaduw staan! G.

DE BLAUWE MUUR.

Uit het Engelsch van

(41) (Slot). RICHARD WASHBURN CHILD

NEGENDE BOEK.

AAN GENE ZIJDE VAN DEN MUUR.

I. EEN ANTWOORD OP MACMECHEM'S VRAGEN.

ALDUS luidde de brief van Juliana aan haar man. Ik las hem, en, zonder iets te zeggen, stond ik op en tikte Estabrook op den schouder.

„Dokter”, zeide hij op een toon, waarin medelijden doorklonk.

„Kom mee”, zeide ik.

Wij gingen naar boven naar haar deur. Ze was niet op slot; zij ging open en wij zagen Juliana in de kamer.

Zij was daar, met een glimlach ter verwelcoming op de lippen — een schoone vrouw, bleek door wat zij geleden had, bleek als de bloem van een nachtcactus, doch warm van de vitaliteit van vrouwen die liefhebben. Het roze schemerlicht rustte op haar kalme gelaat.

Zij leunde tegen den muur. Haar groote oogen vestigden zich op Estabrook zonder mij zelfs ook maar te zien. Zij zeide niets en scheen in twijfel te verkeerren.

Estabrook aarzelde een oogenblik, terwijl hij zijn hand achter zich stak om naar mijn mouw te voelen. Hij trok er tweemaal aan zonder zich om te wenden.

„Is ze buiten gevaar?” fluisterde hij schor.

„Ja, in ieder opzicht. God zou niet toelaten dat het anders was”, zeide ik. „Als ze mij later nog mocht noodig hebben, roep je me maar. Ik ben beneden”.

Foto C. Steenberg.

ALS DE KERSEN BLOEIEN....
KERSENBOOMGAARD BIJ HEMMEN.

Zacht als een kat ging ik terug. Met de grootste moeite sloot ik de deur achter mij dicht. In de ontvangkamer beneden keek ik rond naar den brief, dien ik op mijn stoel gelegd had. Hij was verdwenen!

Zachtjes riep ik Margaret. Ik zocht voorzichtig in de gangen en noemde fluisterend haar naam. Zij was nergens te vinden. Eindelijk raakte ik onder het voorbijgaan even een gordijn aan, dat, toen ik het verder wegschoof, mij den brief toonde die op den vloer lag. De velletjes waren ineengefrommeld, zoodat het duidelijk was dat nog iemand anders ze gelezen had. Ik veronderstelde, dat de oude meid dit gedaan had. Indien haar nieuwsgierigheid te verontschuldigen was, was mijn diefstal het even zoo goed. Ik vouwde het papier op en stak het, terwijl ik ging zitten, haastig in den zak.

De minuten gingen voorbij, en er waren er al heel wat verstreken, toen ik eindelijk iemand achter in het huis de trap af hoorde komen. Deze persoon ademde zwaar als iemand die een zware handkoffer draagt. Even daarna hoorde ik een deur piepen en beneden een klink klikken. Toen was alles stil.

Het was angstwekkend stil in huis. Evenals te voren, wickte de stilte als een wezen met vleugels. Tusschen deze uiterst flauwe stilte-verbrekingen kwam en ging het tikken der klok. Ik keek op mijn horloge. Er was reeds een uur verstreken. Het werd langzamerhand duister. Mijn geduldige chauffeur had zijn lantaarns al aangestoken. Voorbijgangers gingen af en aan, dwars voor den hellen gloed langs. Ik had al twee sigaren opgerookt.

Eindelijk hoorde ik voeten snel de stoep oploopen. Er werd

Foto C. Steenberg.

ALS DE KERSEN BLOEIEN....
BLOEIENDE PEREBOOM AAN DEN DIJK BIJ OCHTEN

gebeld. Doch er volgde geen beweging in huis. Er werd nogmaals gebeld. De voeten op de stoep stampten ongeduldig. Wederom ging de bel. Het tingelen kwam ergens beneden uit het huis, doch het dingetje maakte een verschrikkelijk lawaai in die woestijn van stilte.

Na dezen laatsten verwoeden aanval hoorde ik eindelijk ergens boven een deur opengaan. Een man, die de eene lucifer na de andere aanstak om den weg te kunnen vinden, kwam de trap af. Toen hij onderaan was, zag ik dat het Estabrook was. Zijn gelaat werd verlicht door het vlammetje doch nog honderdmaal meer door een uitdrukking van geluk, zóó groot als ik nog nooit gezien had.

„Goeie hemel, dokter!” riep hij met ongeveinsde verbazing uit. „Ik was glad vergeten dat u hier waart!”

„Gauw maar wat!” zeide ik. „Iemand is bezig zijn duim te verstuiken op die bel!”

Toen hij de deur opendeed, mij gehoorzamend als een slaapwandelaar, hoorde ik een stem maar half verstaanbaar iets mompelen.

„Ja”, zeide Estabrook, „dat ben ik”.

En toen, na de deur weder gesloten te hebben, kwam hij in de kamer, langs den muur voelend naar het electriche knopje. Toen de kamer plotseling in een zee van licht gedompeld werd, zag ik dat hij trachtte een enveloppe open te breken.

Terwijl hij den inhoud las, verduisterde zijn gelaat als door woede. Vervolgens verhelderde het weder. Hij uitte een kreet van blijdschap.

„Goddank!” riep hij uit. „Hier! Lees dit eens. Het is van Margaret Murchie”.

Ik nam het papier aan.

„U ziet mij nooit weer”, luidde het. „Ik ben naar Monty Cranch toegegaan. Hij gaat met mij mee. Wij zijn van plan samen verder te leven en ervan te maken wat er nog van te maken is. Wij komen nooit weder terug. Doet u geen moeite om ons te vinden. Ik heb al genoeg last veroorzaakt”, luidde het verder, „ik heb al slechtheid genoeg bedreven en ik heb duur moeten betalen voor mijn leugens. Juliana is de dochter van Monty Cranch niet. Dat is de heilige waarheid. Zij is de dochter van den Rechter, zoo waarachtig als het niet waar is. Mevrouw Wel-

stoke is de schuld van die eerste leugen. Ik stal het medaillon van den hals van het kind van Cranch en na den brand zag ik kans den Rechter in mijn macht te krijgen. Ik deed snel het medaillon aan en fopte hem op een andere manier. God weet dat ik er later genoeg spijt van gehad heb toen ik van hem en van Juliana begon te houden. Ik heb nooit geprobeerd hem af te dreigen. Maar ik durfde de waarheid niet te vertellen. Het was het eenige tehuis dat ik had, en ik was bang. Ik heb gedaan wat ik kon. U zult me nooit weerzien. Monty weet nu dat zij zijn kind niet is. Ik heb wat overgespaard geld. We komen niet terug”.

„Nu”, zeide Estabrook, toen ik den brief weder op tafel geworpen had, „ik moet zeggen dat ik er verstomd van sta. Ik ben de gelukkigste mensch ter wereld. Als je je d'r goed indenkt, zou het de Estabrooks gespeten hebben, als...”

„Neem me niet kwalijk, meneer”, zeide ik. „Ik kom later wel eens terug. U heeft me op 't oogenblik niet meer noodig en ik ga eens even bij de Marburys kijken”.

„Maar dokter!” riep de jonge man uit.

„M'n beste kerel”, zei ik ernstig, „ik kan er heusch niet tegen, je over al die fatsoenlijke Estabrooks te hooren praten!”

Maar toch ontmoetten onze handen elkaar, en ik geloof met een warmte, die meer zeide dan woorden.

Toen ik even later de stoep der Marburys opging, keek ik omhoog. Er brandde licht in mevrouw Estabrook's kamer. Ik zag de schaduwen van een man en een vrouw samen over het gordijn glijden.

Dit aardige tafereel had ik nog in mijn gedachten toen ik de kamer van de kleine Virginia binnentrad, waar juffrouw Peters mij met een glimlach tegemoet trad, — de eerste menschelijke glimlach dien ik ooit op haar onbewegelijke gelaat gezien had.

Verscheidene minuten lang zat ik op den rand van het bed, en keek neer op het kind dat ik was gaan liefhebben, zooals dit soms meer voorkomt bij een dwazen, ouden dokter. Toen boog ik mij voorover en kuste haar op haar koele, blanke voorhoofd.

„Zij is buiten gevaar”, zei ik zacht.

„O ja”, zei juffrouw Peters. „Ze wordt nu weer beter. U heeft haar gered”.

Terwijl zij haar ceintuur rechtschoof, maakte zij een beweging met haar hoekige schouders, ging geruischloos het vertrek door en verzette het lampschermpje. Het licht viel nu zóó, dat de blauwe muur, met zijn etherische diepten, rose geworden was als door het licht van den dageraad.

„Gesteld, juffrouw Peters...”, zeide ik, na er een oogenblik naar gestaard te hebben, „gesteld dat men u vroeg eens te zeggen wat u dacht van dezen muur en zijn invloed op dit kind”.

Zij keerde zich bruusk om en keek mij aan.

„Ja, daar heb ik ook over gedacht”, zeide zij.

„Wat is er achter dien muur?” zeide ze peinzend, als tegen zichzelf. „Als ik beslissen moest of het een ding of een mensch was, zou ik zeggen een mensch. Er is daar iemand geweest — misschien iemand die streed tegen het kwade of die bezig was een ziekte te overwinnen”.

„Nu”, zei ik, „ziend dat zij aarzelde, „ga voort”.

„Ik weet niet precies hoe ik voort moet gaan,” zei ze. „Ik wil niet dat u me voor zot houdt. Maar geloof u ook niet, dat u en ik, wijzelen, den een of anderen invloed moeten uitzenden die niet te zien of te hooren is? Beïnvloeden wij een ieder in onze omgeving niet ten goede of kwade? Beïnvloeden wij de menschen die onder of boven ons op kamers wonen, of die aan weerszijden van ons wonen, niet? Dringt kracht en zwakheid niet door hout, ijzer en steen? Is het niet evengoed door dezen muur gedrongen, dokter?”

„Beste juffrouw Peters”, zeide ik, de schouders ophalend, „hoe weet ik dat? Ik kan alleen zeggen, dat u zoo juist de langste, de menschelijkste, en over het geheel genomen, in den besten zin, de wetenschappelijkste opmerking gemaakt hebt die ik ooit van uw lippen gehoord heb”.

II. „WAT KOMT HET ER OP AAN?”

Dit is het verhaal in zijn geheel. Waarschijnlijk zullen velen vragen: „Wat denkt u er zelf van?” Ik heb er zelf geen meening over. Mijn verhaal lijkt, behalve dan wat den vorm aangaat, op de feiten die ik verzamel bij elk geval dat ik onder de oogen krijg. Het is een eenigszins onvolledig, zakelijk brokstuk uit het menschelijk leven. Evenals de arme MacMechem, tracht ik mij zooveel mogelijk open te stellen voor indrukken en feiten.

Doch één ding hindert me. Loog Margaret Murchie toen zij zeide, dat mevrouw Estabrook de dochter was van Cranch? Of toen zij zeide dat zij de dochter was van Rechter Colfax? En op deze vraag zullen er velen antwoorden: „wat komt het er op aan?” Een ieder moet dit voor zichzelf uitmaken.

EINDE.

BLOEIENDE APPELBOOMGAARD NABIJ HUISSEN.